

Khảo sát Kiến thức, Thái độ và Hành vi (KAP) về Lao động Trẻ em

Dự án Nâng cao Năng lực Quốc gia Phòng ngừa và Giảm thiểu Lao động Trẻ em (ENHANCE) tại Việt Nam

BỐI CẢNH

- ➔ Dự án ENHANCE của ILO Việt Nam nhằm mục đích nâng cao năng lực quốc gia phòng ngừa và giảm thiểu LĐTE tại Việt Nam thông qua 3 hợp phần củng cố lẫn nhau: Nâng cao năng lực; Nâng cao nhận thức và Can thiệp Trực tiếp.
- ➔ Về mặt địa lý, dự án tập trung vào 3 tỉnh: Hà Nội, An Giang và TP. Hồ Chí Minh và hoạt động ở cấp quốc gia, tỉnh và cộng đồng với nhiều đối tác liên quan.
- ➔ Trong khuôn khổ dự án ENHANCE, một khảo sát đã được thực hiện để đánh giá Kiến thức, Thái độ, Hành vi liên quan đến LĐTE tại Việt Nam.

MỤC TIÊU

- Mục tiêu của điều tra khảo sát KAP nhằm:
- ➔ Đánh giá Kiến thức, Thái độ và Hành vi liên quan đến Lao động trẻ em, các nguy cơ liên quan và các quy định pháp lý của các thành viên cộng đồng, nhân viên các tổ chức xã hội, cơ quan nhà nước và hiệp hội (SAGA) và các cơ quan truyền thông;
 - ➔ Xác định các rào cản chính ngăn cản sự thay đổi về hành vi/thái độ đối với việc phòng ngừa và xóa bỏ Lao động trẻ em ;
 - ➔ Xác định các thói quen về sử dụng phương tiện truyền thông và chia sẻ thông tin để phát triển các kênh vận động chính sách và nâng cao nhận thức phù hợp với quốc gia và địa phương;
 - ➔ Cung cấp dữ liệu cho báo cáo về các chỉ số liên quan đến Kiến thức, Thái độ, Hành vi trong Kế hoạch Giám sát và Đánh giá Toàn diện (CMEP).

PHƯƠNG PHÁP LUẬN

- ➔ Khảo sát đã được thực hiện với 1.176 hộ gia đình, 385 trẻ em, 101 cơ quan truyền thông, báo chí, 92 nhà hoạch định chính sách và nhân viên của các tổ chức xã hội, cơ quan nhà nước và hiệp hội (SAGA) từ 27 xã của 12 huyện tại Hà Nội, An Giang và TP. Hồ Chí Minh.
- ➔ 51 cuộc phỏng vấn đã được thực hiện với nhân viên SAGA tại cấp quốc gia, tỉnh và xã.
- ➔ 29 thảo luận nhóm tập trung đã diễn ra với 239 người tham gia bao gồm chủ doanh nghiệp, học sinh và giáo viên.

Đại diện hộ gia đình

Trẻ em từ 7 đến 18 tuổi

Cán bộ cơ quan báo chí

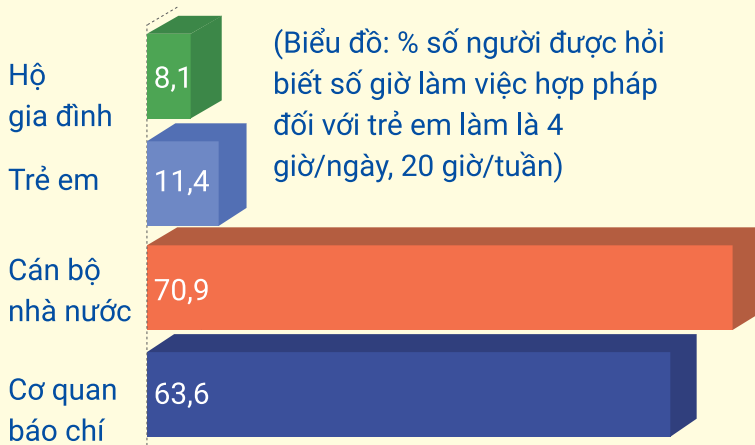
Cán bộ cơ quan nhà nước tổ chức xã hội

KẾT QUẢ KHẢO SÁT: KIẾN THỨC

Việc người dưới 18 tuổi làm việc ở những nơi làm việc phải thực hiện công việc nặng nhọc, độc hại hoặc nguy hiểm như dưới lòng đất, dưới nước, trong các lò mồi, trên công trường xây dựng hoặc trong các quán bar hoặc sòng bạc là bất hợp pháp. Hầu hết những người được hỏi đều nhận thức được một số quy định cấm. Tuy nhiên vẫn còn những lỗ hổng kiến thức.

Chỉ có **16,3%** trẻ em 7-18 tuổi biết các loại công việc bị nghiêm cấm đối với trẻ em dưới 15 tuổi. Đáng chú ý, 8.2% nghĩ rằng người dưới 18 tuổi có thể làm việc trong ngành xây dựng và 4,3% nghĩ rằng họ có thể làm việc trong các lò mồi.

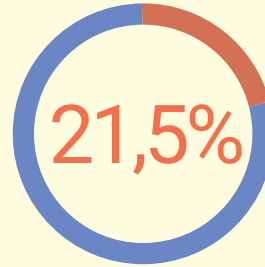
61% đại diện hộ gia đình không biết các loại công việc bị nghiêm cấm đối với trẻ em dưới 15 tuổi. 10% nghĩ rằng người dưới 18 tuổi có thể làm việc trong ngành xây dựng.

Nhân viên SAGA và các cơ quan thông tin báo chí đã thể hiện kiến thức chính xác hơn so với hộ gia đình và trẻ em về các quy định và tác động của LĐTE.

95% nhân viên SAGA và các cơ quan thông tin báo chí biết các quy định nghiêm cấm lao động nặng nhọc nguy hiểm.

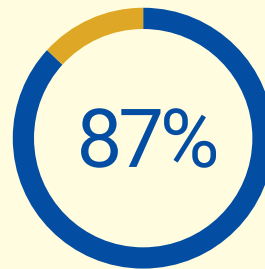
Tuy nhiên, các nhân viên này chưa hiểu rõ về việc ký hợp đồng lao động với người dưới 18 tuổi và hậu quả pháp lý đối với các vi phạm về lao động trẻ em.

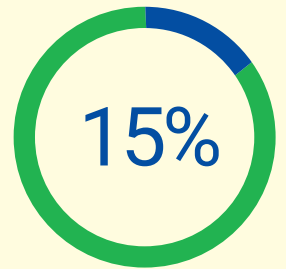
trẻ em **7-18 tuổi** không biết liệu Lao động trẻ em có gây ra bất kỳ tác động cụ thể nào đối với trẻ em hay không

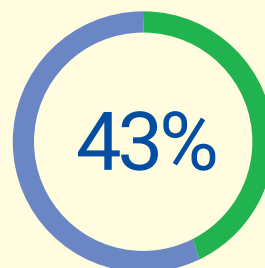
trẻ em **7-18 tuổi** không biết rằng độ tuổi trẻ em theo quy định của Luật Trẻ em là từ 16 tuổi trở xuống

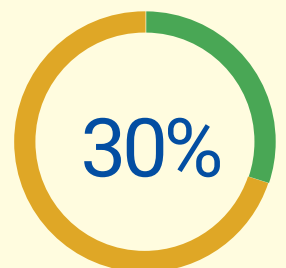
đại diện **hộ gia đình** không biết về độ tuổi trẻ em theo quy định pháp luật.

đại diện **hộ gia đình** nghĩ rằng việc sử dụng lao động dưới 18 tuổi để làm bất kỳ loại công việc nào là hợp pháp.

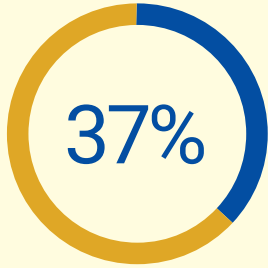
nhân viên các cơ quan truyền thông trả lời không chính xác về quy định độ tuổi trẻ em.

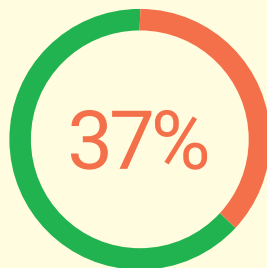
nhân viên SAGA trả lời không chính xác về quy định độ tuổi trẻ em.

KẾT QUẢ KHẢO SÁT: THÁI ĐỘ

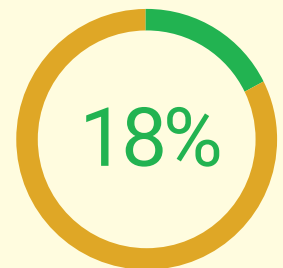
Mặc dù **người trả lời** từ tất cả các nhóm đều **không ủng hộ LĐTE**, một tỷ lệ đáng kể vẫn chấp nhận LĐTE trong trường hợp hoàn cảnh kinh tế khó khăn. Kết quả trả lời từ tất cả các nhóm cho thấy có sự thiên vị giới trong vấn đề này.

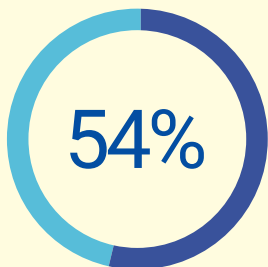
đại diện **hộ gia đình** đồng ý rằng trẻ em có thể làm việc và kiếm sống cho bản thân hoặc gia đình.

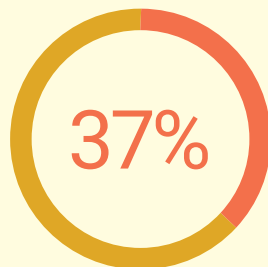
trẻ em **7-18 tuổi** đồng ý rằng trẻ em có thể làm việc và kiếm sống cho bản thân hoặc gia đình.

nhân viên SAGA và các cơ quan báo chí đồng ý với phát biểu rằng người dưới 18 tuổi có thể làm bất kỳ công việc nào và 9% đồng ý rằng trẻ em có thể làm bất kỳ loại công việc nào mà không bị giới hạn thời gian.

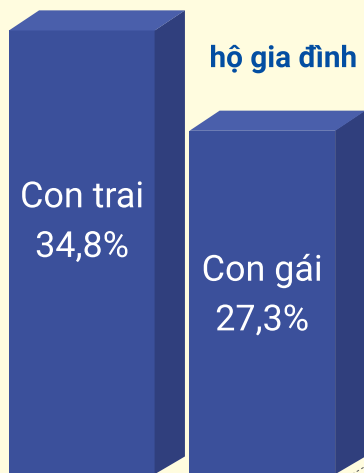

đại diện **hộ gia đình** phản đối việc trẻ em dưới 15 tuổi làm việc trên 4 giờ/ngày hoặc trên 20 giờ/tuần

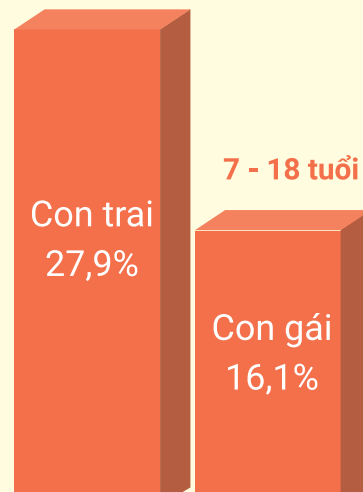
trẻ em **11-18 tuổi** cảm thấy cha mẹ có quyền bắt các em làm việc và kiếm sống cho gia đình.

Nhóm này thể hiện sự phản đối Lao động trẻ em mạnh mẽ nhất trong số tất cả các nhóm tham gia

con trai
dưới 15 tuổi
nghỉ học

con gái
dưới 15 tuổi
nghỉ học

con trai
dưới 15 tuổi
nghỉ học

con gái
dưới 15 tuổi
nghỉ học

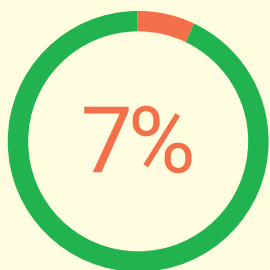

con trai
dưới 15 tuổi
nghỉ học

con gái
dưới 15 tuổi
nghỉ học

Ba biểu đồ: % số người được hỏi đồng ý hoàn toàn hoặc một phần với câu nói "các gia đình gặp khó khăn về kinh tế nên để con trai dưới 15 tuổi nghỉ học để đi làm" so với câu nói tương tự về con gái dưới 15 tuổi.

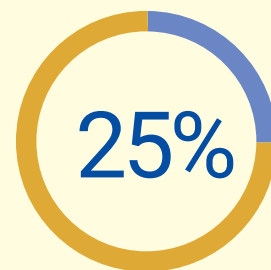
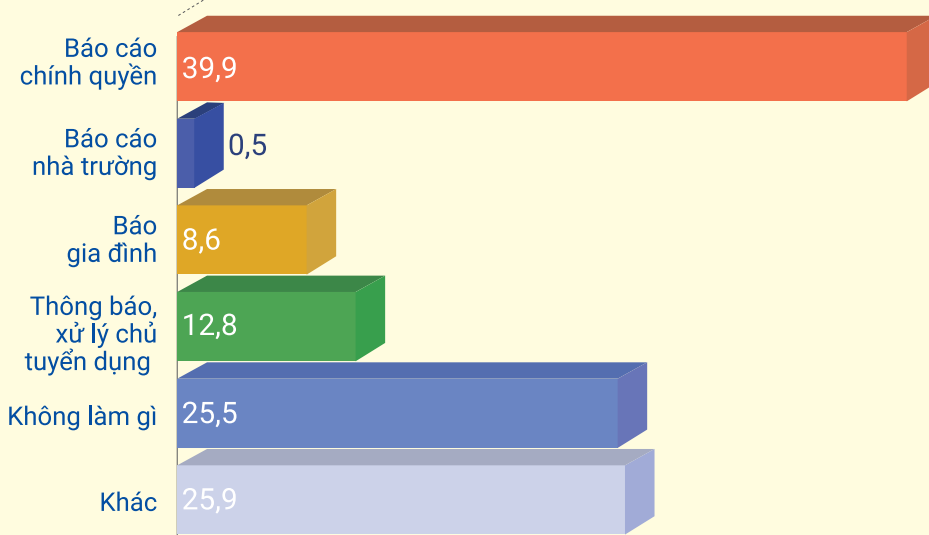
KẾT QUẢ KHẢO SÁT: HÀNH VI

CHỈ CÓ 7% trẻ em 7-18 tuổi cho biết sẽ báo cáo nếu thấy trường hợp Lao động trẻ em cho chính quyền. Hầu hết sẽ nhờ các thành viên gia đình (chính là những người thường tạo điều kiện để trẻ em tham gia LĐTE) giúp đỡ nếu bản thân phải đối mặt với vấn đề LĐTE.

Chỉ có **20,5%** trẻ em 7-18 tuổi biết về các tổ chức/cơ quan chức năng cung cấp hỗ trợ và hướng dẫn về LĐTE và chỉ có **15,1%** biết về quy trình báo cáo vi phạm.

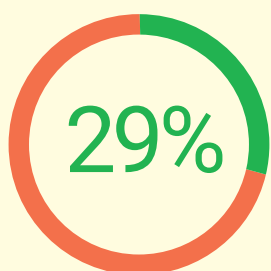
Biểu đồ: Câu trả lời của đại diện hộ gia đình đối với các trường hợp LĐTE em giả định (%)

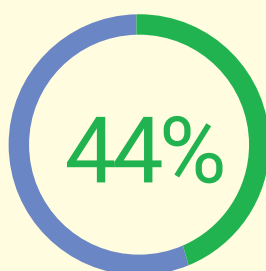
đại diện **hộ gia đình** cho biết họ sẽ không có hành động gì nếu gặp phải trường hợp LĐTE.

Việc không hành động có liên quan đến sự thiếu kiến thức về các tổ chức cung cấp hỗ trợ/hướng dẫn về các vấn đề LĐTE và quy trình báo cáo vi phạm - mà chỉ có **13,1%** đại diện hộ gia đình biết.

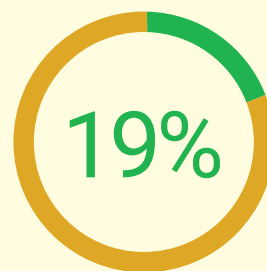
Lý do được đưa ra cho việc **không hành động** chủ yếu là: không biết phải làm gì (60,81%); không phải là trách nhiệm của mình (12,50%); không biết báo cáo cho ai (6,76%); báo cáo sẽ không được giải quyết (5,41%).

nhân viên cơ quan truyền thông đã tham gia tập huấn liên quan đến LĐTE.

nhân viên cơ quan truyền thông đã tham gia vào các chương trình, chiến dịch và tin tức liên quan đến LĐTE.

đơn vị có tổ chức chương trình, hoạt động liên quan đến LĐTE

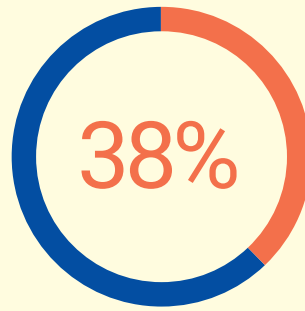
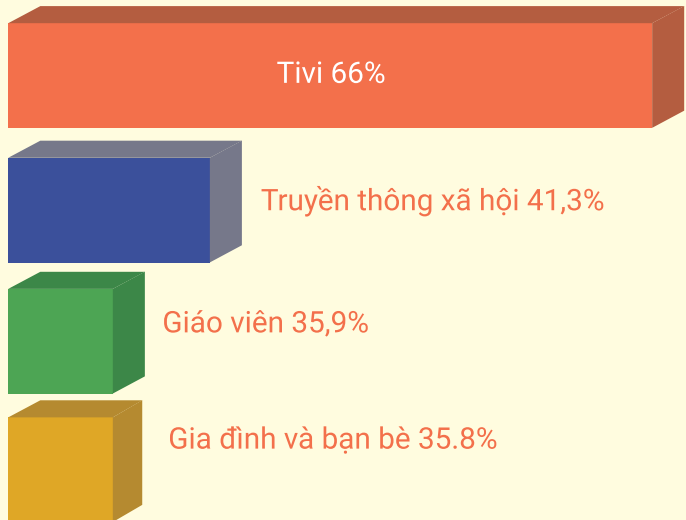
Tuy nhiên, có một số thách thức.

Các hoạt động và can thiệp liên quan đến LĐTE thường rời rạc, và không có sự kết nối giữa cấp quốc gia và địa phương, giữa các cơ quan nhà nước với các hiệp hội và tổ chức. Các hoạt động đã thực hiện không được theo dõi và đánh giá kỹ lưỡng về hiệu quả và tác động.

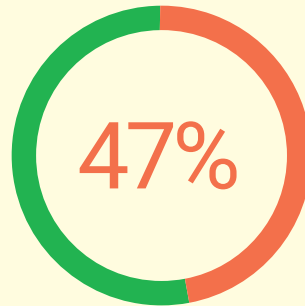
Trên các phương tiện truyền thông, các chương trình/báo cáo liên quan đến LĐTE không được chia sẻ thường xuyên và hiếm khi chỉ tập trung vào riêng vấn đề này.

TIẾP CẬN CÁC KÊNH THÔNG TIN

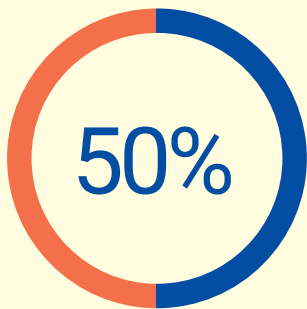
Các kênh thông tin hàng ngày được đại diện các hộ gia đình sử dụng

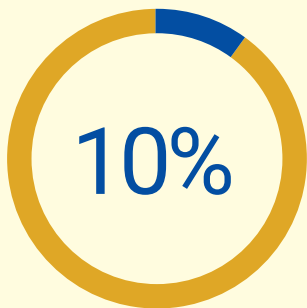
trẻ em 7-18 tuổi đã nghe/ xem chương trình có liên quan lao động trẻ em trên thông tin đại chúng.

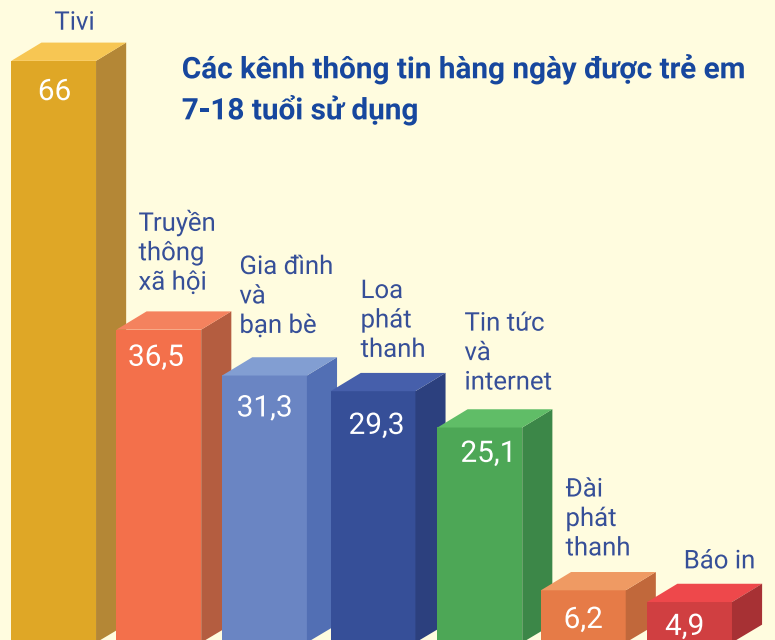
trẻ em 7-18 tuổi chưa từng nghe đến cụm từ “Lao động trẻ em” trước cuộc khảo sát này.

đại diện **hộ gia đình** đã từng xem/nghe các chương trình liên quan đến LĐTE trên các phương tiện thông tin đại chúng.

đại diện **hộ gia đình** xác nhận có các hoạt động hoặc chương trình địa phương về LĐTE diễn ra trong năm qua.

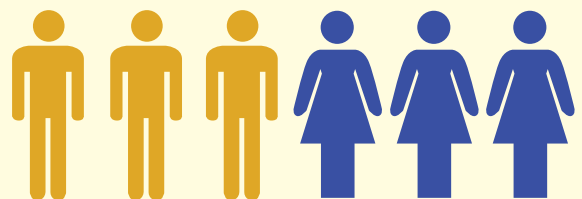

Các kênh thông tin hàng ngày được trẻ em 7-18 tuổi sử dụng

DỮ LIỆU PHÂN TÁCH

GIỚI

Không có sự khác biệt đáng kể giữa câu trả lời của nam và nữ tham gia khảo sát.

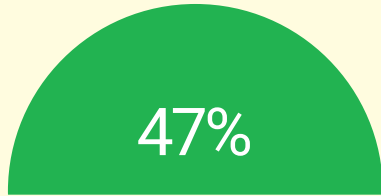

DỮ LIỆU PHÂN TÁCH

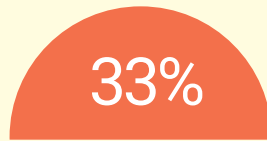
MỨC THU NHẬP

➔ Đại diện hộ gia đình có thu nhập dưới 5 triệu đồng/tháng thể hiện kiến thức kém hơn về quy định LĐTE so với những người có thu nhập cao hơn (trên 15 triệu đồng/tháng).

% số người đồng ý trẻ em có thể làm việc để kiếm sống cho bản thân hoặc gia đình

Thu nhập thấp hơn 5 triệu

Thu nhập cao hơn 15 triệu

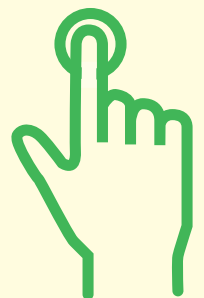
➔ Do đó, kết quả cho thấy thu nhập hộ gia đình có thể ảnh hưởng đến suy nghĩ/tư duy liên quan đến việc tham gia lao động sớm của trẻ em.

➔ Một tỷ lệ lớn hơn của người được hỏi có thu nhập thấp hơn cho thấy họ quan tâm đến việc tham gia vào các hoạt động liên quan đến LĐTE (46,9%) so với các hộ gia đình có thu nhập cao hơn (36,9%).

KẾT LUẬN

Có một mối liên hệ rõ ràng giữa sự thiếu kiến thức và thái độ không phù hợp trước vấn đề LĐTE, từ đó ảnh hưởng đến hành vi.

➔ Cả người lớn và trẻ em đều tiếp cận thông tin và truyền thông không đầy đủ về LĐTE và các quy trình, cơ quan và tổ chức chức năng cung cấp hỗ trợ trong trường hợp có LĐTE.

➔ Nhân viên của SAGA và các cơ quan thông tin báo chí có hiểu biết tốt hơn về luật pháp liên quan đến LĐTE so với công chúng, và nhân viên SAGA có xu hướng hiểu biết nhiều hơn nhân viên các cơ quan truyền thông, mặc dù vẫn có những khoảng trống kiến thức giữa các nhóm này.

➔ Nhiều trẻ em không biết về quyền được tham gia vào quá trình ra quyết định liên quan đến giáo dục hoặc cơ hội việc làm của mình. Suy nghĩ đó có thể ngăn trẻ em lên tiếng chống lại LĐTE khi quan điểm của các em mâu thuẫn với quan điểm của cha mẹ. Để phòng ngừa LĐTE, điều quan trọng là phải trao quyền cho trẻ em để chống lại các điều kiện làm việc bóc lột có thể do cha mẹ các em áp đặt.

KẾT LUẬN

➔ Điều thú vị là, một bé trai dưới 15 tuổi bỏ học để đi làm do hoàn cảnh gia đình khó khăn được coi là dễ chấp nhận hơn so với kịch bản tương tự đối với một bé gái. Đây là dấu hiệu cho thấy sự thiên vị giới phổ biến trong xã hội Việt Nam.

➔ Việc để trẻ em để chia sẻ gánh nặng tài chính với cha mẹ và học cách chịu trách nhiệm với tư cách là một thành viên trong gia đình được xem như “bình thường” và “tự nhiên”.

➔ Các nhân viên SAGA ở cấp quốc gia và địa phương đã triển khai các hoạt động (chương trình và dự án) liên quan đến LĐTE, tuy nhiên vẫn còn nhiều khoảng trống liên quan đến quản lý, pháp luật và kiến thức về LĐTE - làm hạn chế hiệu quả của các hoạt động này.

➔ Mặc dù nhiều người được hỏi thường không chấp nhận các trường hợp LĐTE, nhưng kiến thức không đầy đủ về tác động của LĐTE dẫn đến một tỷ lệ đáng kể những người trả lời chấp nhận LĐTE trong trường hợp kinh tế khó khăn.

➔ Sự kết hợp giữa kiến thức hạn chế về LĐTE, hệ thống tiếp nhận và xử lý báo cáo về các vấn đề LĐTE không đầy đủ và sự thiếu quan tâm đến LĐTE trong cộng đồng đã thúc đẩy việc không hành động và mức độ thờ ơ đối với vấn đề này là rất phổ biến.

KHUYẾN NGHỊ

XÂY DỰNG MỘT KHUNG CƠ SỞ PHÁP LÝ RÕ RÀNG VỀ TRẺ EM LAO ĐỘNG

➔ Cần xây dựng ngay một định nghĩa rõ ràng về Lao động trẻ em, các chính sách và cơ chế trọng tâm để xử lý các trường hợp LĐTE nhằm cung cấp một khung tham chiếu cho các bên liên quan.

➔ Mặc dù việc xây dựng các văn bản pháp lý và chính sách cụ thể cần được chủ trì bởi các cơ quan nhà nước, nhưng ILO có thể hợp tác với các tổ chức khác để vận động cho các chính sách cụ thể về LĐTE và cung cấp tài liệu hướng dẫn thực hiện.

TĂNG CƯỜNG TRUYỀN THÔNG CHO CÁC ĐỐI TƯỢNG LIÊN QUAN

Kết quả khảo sát cho thấy tất cả các nhóm đều cần được nâng cao nhận thức - ở các mức độ khác nhau - về:

➔ Kiến thức về quyền trẻ em;

➔ Định nghĩa và quy định về LĐTE, bao gồm độ tuổi, loại công việc, giờ làm việc, nơi làm việc, ký hợp đồng với người dưới 18 tuổi và hậu quả pháp lý đối với các vi phạm;

➔ Tác động bất lợi của LĐTE đối với nền kinh tế và xã hội, và đến sức khỏe thể chất và tinh thần của trẻ em;

➔ Những hỗ trợ và dịch vụ có sẵn dành cho các trường hợp LĐTE và địa chỉ của các cơ quan, tổ chức có thẩm quyền cung cấp hỗ trợ, can thiệp và giải quyết các vụ xâm hại trẻ em cũng như các biện pháp phòng ngừa LĐTE và các kênh báo cáo vi phạm.

KHUYẾN NGHỊ

Nội dung và phương thức truyền thông nên được điều chỉnh cho phù hợp với các nhóm khác nhau:

Trẻ em

- ➔ Đối với trẻ em, phương thức truyền thông nên đa dạng, hấp dẫn và sáng tạo, sử dụng truyền hình, phương tiện truyền thông xã hội, giáo viên, gia đình và bạn bè.
- ➔ Phát sóng các vở kịch và phim hoạt hình với thông điệp đơn giản trên các kênh truyền hình dành cho trẻ em và xây dựng các chiến dịch mạng xã hội với sự tham gia của các hình mẫu/thần tượng có vai trò ảnh hưởng.
- ➔ Có nhiều hình thức truyền thông trực tiếp hơn dưới dạng cuộc thi và biểu diễn sân khấu trong trường học và cộng đồng.

Hộ gia đình

- ➔ Cần xây dựng và phổ biến những nội dung nổi bật, thông tin và ngôn ngữ dễ hiểu thông qua các kênh truyền hình được xem nhiều trong giờ phát sóng cao điểm.
- ➔ Đăng tải các video clip và hình ảnh bắt mắt với thông điệp rõ ràng trên Facebook, YouTube và Zalo.
- ➔ Ngoài ra, nên sử dụng các kênh truyền thông truyền thống bao gồm loa phát thanh tại địa phương, biểu ngữ, tờ rơi, các cuộc họp cộng đồng và các sự kiện văn hóa/thể thao trong cộng đồng.

Nhân viên của Các cơ quan nhà nước, đoàn thể, hiệp hội và các cơ quan truyền thông:

- ➔ Xem xét vai trò trách nhiệm của họ trong quản lý, truyền thông và hỗ trợ nạn nhân trong lĩnh vực LĐTE. Nhân viên SAGA và cơ quan thông tin báo chí cần phải có kiến thức chính xác về pháp luật và thông tin liên quan trong lĩnh vực này.
- ➔ Trong bối cảnh này, hoạt động truyền thông được thực hiện một cách thích hợp nhất thông qua các khóa đào tạo, hội nghị và hội thảo. Ngoài ra, cần xây dựng các tài liệu hướng dẫn và sổ tay.
- ➔ Những nỗ lực này đòi hỏi sự phối hợp chặt chẽ giữa các cơ quan và tổ chức có liên quan và cam kết của đội ngũ quản lý đối với sự tham gia của nhân viên mình.

Hộ kinh doanh, doanh nghiệp và người sử dụng lao động:

- ➔ Cần khuyến khích sự hợp tác với các hiệp hội doanh nghiệp cấp tỉnh và quốc gia để tiếp cận các doanh nghiệp thành viên và hộ kinh doanh có liên quan.
- ➔ Đối với các doanh nghiệp nhỏ hơn và các đơn vị sản xuất địa phương, nên sử dụng các kênh truyền thông truyền thống, bao gồm hệ thống loa phát thanh, biểu ngữ và khẩu hiệu, bảng thông báo, tờ rơi, sách nhỏ và các cuộc họp.
- ➔ Những nỗ lực nâng cao nhận thức nên tập trung vào lĩnh vực nông nghiệp, nơi có tỷ lệ LĐTE cao nhất, tiếp theo là ngành xây dựng và khu vực phi chính thức.
- ➔ Cần có một hệ thống giám sát, kiểm tra và xử lý các doanh nghiệp và hộ kinh doanh vi phạm.
- ➔ Các doanh nghiệp nên được khuyến khích áp dụng quy tắc ứng xử do VCCI và ILO triển khai và cần có một hệ thống để giám sát, đánh giá và chứng nhận sự tuân thủ.

Để biết thêm thông tin, xin vui lòng liên hệ:

Dự án ENHANCE, Văn phòng Tổ chức ILO tại Việt Nam
44-50 Nguyễn Thái Học, P. Điện Biên, Q. Đống Đa, Hà Nội
Tel: +84 24 3 734 0902
Email: han_enhance@ilo.org
Website: goo.gl/UEXIAq
Facebook: [Vietnam.ILO](https://www.facebook.com/Vietnam.ILO)

International
Labour
Organization

* Tài liệu này được thực hiện từ nguồn hỗ trợ Bộ Lao động Hoa Kỳ tài trợ theo Thỏa thuận Hợp tác số IL-26682-14-75-K-11. Tài liệu này không nhất thiết phản ánh quan điểm hay các chính sách của Bộ Lao động Hoa Kỳ, cũng như việc đề cập đến thương hiệu, sản phẩm thương mại hay tổ chức nào không có nghĩa bao hàm sự chứng thực của Chính phủ Hoa Kỳ. Một trăm phần trăm tổng chi phí Dự án do chính phủ Hoa Kỳ tài trợ với tổng số tiền là 8 triệu đô la*